

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausuntopyyntö 12.12.2022

Asiantuntijalausunto Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista sekä varhaiskasvatuslain 53 §:n muuttamisesta (HE 300/2022)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt lausuntoa otsikosta mainitusta hallituksen esityksestä laeiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista sekä varhaiskasvatuslain 53 §:n muuttamisesta. Opetushallitus toteaa oman toimialansa osalta seuraavan.

Varhaiskasvatuslakiin ehdotetut muutokset ovat vähäisiä, ja Opetushallituksen mukaan muutokset ovat tarkoituksenmukaisia.

Opetushallitus kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että 6 §:n mukaan potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja toiminnan vastuuhenkilön tehtävään on kelpoinen henkilö, jolla on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja tehtävän edellyttämä tehtäväalan tuntemus. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei sosiaaliasiavastaavan tehtäväalan tuntemuksen osalta ole erikseen mainittu varhaiskasvatuksen tuntemuksen merkitystä. 8 §:ssä määriteltujen tehtävien ja näiden säännöskohtaisten perusteluiden näkökulmasta tulisi olla välttämätöntä, että sosiaaliasiamiehellä on tuntemusta varhaiskasvatuksen toimialasta.

Pykälässä 8 määritellään, että sosiaaliasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilöiden tulee tehdä yhteistyötä eri sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Jotta varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen edistäminen toteutuisi, tulee kaikkien sosiaaliasiavastaavan tehtävässä toimivien tehdä yhteistyötä varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien kanssa. Yhteistyön avulla voidaan edistää niin riittävää tiedottamista sosiaaliasiamiehen toiminnasta varhaiskasvatusta koskevien tehtävien toteuttamiseksi, asiakkaan oikeuksien tosiasiallista toteutumista sekä toiminnan tarpeen mukaista kehittämistä.

Varhaiskasvatusta arvioidaan nykyisin sekä sosiaalisena että sivistyksellisenä oikeutena. Varhaiskasvatuksen voidaan ajatella olevan osa perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaista palvelujärjestelmää eli sen tehtävänä on tukea perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Jotta varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaiset oikeudet tulisivat kuitenkin lainsäädännön mukaisessa laajuudessa huomioiduksi, olisi tarpeen, että varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen edistäminen varmistettaisiin erillisellä lainsäädännöllä. Varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeudet ja oikeusturva toteutuisivat

11.1.2023

OPH-5237-2022

tehokkaammin, jos sosiaaliasiavastaavan tehtävät varhaiskasvatusta koskien olisivat hyvinvointialueen sijaan kunnalla.

Pääjohtaja

Minna Kelhä

Juristi

Heidi Ruonala

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.